

Nr 25.

Ankom till riksdagens kansli den 4 april 1946 kl. 4 em.

Bevillningsutskottets betänkande i anledning av väckt motion angående ändring av kommunalskattelagens bestämmelser om rätt för skogsarbetare m. fl. till avdrag för vissa fördyrade levnadskostnader.

(2:a avd.)

I en inom riksdagen väckt, till bevillningsutskottet hänvisad motion, II: 27, av herr *Holmberg* m. fl. har hemställts, att riksdagen måtte besluta att i skrivelse till Kungl. Maj:t hemställa om proposition med förslag om sådan ändring av kommunalskattelagens bestämmelser rörande avdrag från intäkt, att skogsarbetare och med dem jämförliga arbetargrupper tillförsäkrades skattefrihet för sådana fördyrade levnadskostnader som i motionen angivits.

Beträffande de skäl, som anförts till stöd för det i motionen framställda yrkandet, får utskottet, i den mån redogörelse härför ej lämnas i det följande, hänvisa till motionen.

Enligt 33 § kommunalskattelagen må från intäkt av tjänst avdrag i regel göras för samtliga utgifter, vilka äro att anse såsom kostnader för fullgörande av tjänsten. I enlighet härmed får avdrag ske för bland annat kostnad för resor i tjänsten. Innebörden av sistnämnda bestämmelse har närmare utvecklats i punkterna 3 och 4 av anvisningarna till 33 § samma lag. Där stadgas, att skattskyldig, som i sin tjänst verkställt resor utom den vanliga verksamhetsorten, äger rätt till avdrag icke blott för kostnaden för själva resan utan jämväl för den ökning i levnadskostnaden, som han kan ha fått vidkännas på grund av vistelsen utom den vanliga verksamhetsorten. Därest åter skattskyldig bosatt sig på annan ort än där han har tjänst eller anställning eller antagit arbete å annan ort än där han är bosatt, har han visserligen rätt till avdrag för skälig kostnad för resor till och från arbetsplatsen men däremot i regel icke till avdrag för ökade levnadskostnader. Avdrag för ökade levnadskostnader medgives dock för det fall, att anställningen avser endast en kortare tid eller skall bedrivas å flera olika platser eller det av annan anledning icke skäligen kan ifrågasättas, att den skattskyldige skall avflytta till den ort, där arbetet skall utföras.

I den föreliggande motionen har anförts bland annat, att statsmakterna under de senaste åren vidtagit åtgärder av olika slag för att skaffa arbetskraft till avverkningar och skogskörslor. Tillgången på arbetskraft i skogarna berodde utan tvivel främst på vilka löner som betalades. Andra omständigheter invercade emellertid också. Skogsarbetet vore mycket tyngre

än de flesta andra sysselsättningar och måste utföras under mycket svåra förhållanden. Levnadskostnaderna fördrades därför att arbetet vanligen förliggande långt borta från ordinarie bostadsort. Utrustningen med kläder föranledde stora extra kostnader, som andra grupper icke behövde vidkännas, och kosthållet fördrades icke bara därav att skogsarbetarna ofta måste leva på matsäck utan också därav att skogsarbetarna borde äta mera än andra för att stå ut med sitt tunga arbete. Det borde därför vara självklart, att skogsarbetarna skulle ha rätt att från sin skattepliktiga inkomst göra sådana avdrag, som motsvarade dessa extra kostnader. Därvidlag funnes emellertid inga klara bestämmelser och den prövning, som verkställdes av lokala skattemyndigheter, utföll olika. I vissa län medgaves sådan avdragsrätt för gifta skogsarbetare, inom andra län för alla skogsarbetare, men på många håll medgaves icke några sådana avdrag. Begreppet »vanliga verksamhetsorten» gaves för skogsarbetare vanligen betydelsen hela hemsocknen utan hänsynstagande till att han inom detta område måste företaga resor på många mil och vistas utom bostadsorten i veckotal. Därtill kom de ökade kostnader, jämfört med andra grupper, som skogsarbetaren måste vidkännas på grund av att skogsarbetet vore så krävande.

I en vid 1944 års riksdag väckt motion, II: 149, hemställdes, att ogifta och ensamstående personer, som haft arbete borta från hemorten, måtte vid taxeringen erhålla skäliga avdrag för de fördrade omkostnader, som varit förenade med inkomstens förvärvande.

1944 års bevillningsutskott anförde i sitt över motionen avgivna betänkande, nr 19, bland annat följande:

»Såsom framgår av den ovan lämnade redogörelsen göra gällande bestämmelser om rätt till avdrag för ökade levnadskostnader icke någon åtskillnad mellan gifta och ogifta skattskyldiga. En förutsättning för att sådant avdrag skall kunna medgivas är dock, att en ökning av levnadskostnaderna verkligen uppstått genom att den skattskyldige antagit arbete på annan ort. I detta hänseende föreligger givetvis en skillnad mellan skattskyldiga med eget hushåll och skattskyldiga, som icke ha eget hushåll. Att i praxis avdrag för fördrade levnadskostnader i regel icke medgives den sistnämnda kategorien skattskyldiga beror därpå att för dessa skattskyldiga några väsentliga merkostnader ej anses ha uppkommit till följd av arbetet utom hemorten. Om i sådana fall utredning förebringas om att kostnadsfördring uppstått, möter enligt gällande bestämmelser intet hinder för att avdrag för fördrade levnadskostnader medgives. Det i motionen berörda spörsmålet är sålunda en ren tillämpningsfråga.»

I enlighet med utskottets hemställan lämnades ovannämnda motion av 1944 års riksdag utan åtgärd.

I anledning av nu förevarande motion har utskottet sökt vinna upplysning angående i vilken utsträckning taxeringsmyndigheterna vanligen medgiva avdrag för merkostnader beträffande skogsarbetare och andra arbetargrupper, som i likhet med skogsarbetare ofta nödgas vistas å arbetsplatser belägna på längre avstånd från hemmet. Efter förfrågningar under hand ha till utskottet i förevarande avseende inkommit yttranden från landskamreraren i

Kristianstads län, t. f. landskamreraren i Värmlands län samt landskamrerarna i Gävleborgs, Västernorrlands, Jämtlands och Norrbottens län.

Landskamreraren i Kristianstads län har uttalat, att avdrag för fördyrade levnadskostnader på grund av längre bortovaro från hemmet icke kunde sägas ha varit aktuellt inom länet. I utfärdade anvisningar till ledning vid taxeringen hade intagits en bestämmelse om avdrag för fördyrade levnadskostnader på grund av arbete å annan ort än bostadsorten med högst 2 kronor per dag för familjeförsörjare. Avdrag för enbart matsäck hade dock icke medgivits.

För egen del funne landskamreraren det riktigt, att gift skattskyldig vid bortovaro från hemmet under längre tid i en följd än en vecka medgäves avdrag för fördyrade levnadskostnader med därför i varje särskilt fall avvägt belopp. Vad däremot anginge i motionen avsett särskilt avdrag för de ökade kostnader, jämfört med andra grupper, som en skogsarbetare finge vidkännas på grund av skogsarbetets krävande natur, föreläge icke skäl för medgivande av dylikt avdrag inom länet.

T. f. landskamreraren i Värmlands län har uppgivit, att enligt prövningsnämndens anvisningar avdrag för merkostnader till följd av arbete å annan ort än bostadsorten medgäves endast om utredning lämnades angående kostnadernas art och storlek. I allmänhet medgäves icke sådant avdrag för ensamstående personer (utan eget hushåll). Skogsarbetare och andra, vilkas arbete fordrade särskilt kraftig kost och vilka rustade sig med matsäck för längre tid i taget, kunde dock påräkna avdrag för fördyring av levnadskostnaderna med 4 kronor i veckan för försörjningspliktig och 2 kronor för ensamstående. För personer, vilka vistades mycket på resor eller ofta bytte arbetsplats och därför vore hänvisade till att intaga kost å matserveringar och restauranger, borde den skattskyldige förebringa utredning rörande sina verkliga utgifter.

Landskamreraren i Gävleborgs län har meddelat, att enligt prövningsnämndens anvisningar erhöles gifta skogsarbetare (och likställda), vilka bott så långt från arbetsplatsen, att de icke kunnat övernatta i hemmet, avdrag för fördyrade levnadskostnader med 1 krona 40 öre per dag. Avdrag med ifrågasvarande belopp medgäves såväl för matsäck som då s. k. kocklag användes. Ogift skogsarbetare finge ej avdrag för matsäck, under förutsättning att han ej hade eget hushåll. Om däremot ogift skogsarbetare hade hushållerska och barn eller om hans moder hushållade för honom, vore han i fråga om avdrag för fördyrade levnadskostnader likställd med gift skogsarbetare. Både gifta och ogifta finge däremot avdrag för resor, om avståndet vore längre än 2 kilometer.

I Stockholm sysselsatta arbetare från Gävleborgs län medgäves avdrag för fördyrade levnadskostnader under stockholmsvistelsen med 3 kronor per dag. Denna avdragsrätt tillkomme gifta och med dem enligt ovan likställda ogifta arbetare.

Landskamreraren i Västernorrlands län har anfört, att gifta skogsarbetare (och likställda), vilka bott så långt från arbetsplatsen att de icke kunnat övernatta i hemmet, erhöles avdrag för fördyrade levnadskostnader med 1

krona för dag. Skogsarbetare, som icke haft eget hushåll, hade i regel icke beviljats avdrag för fördyrade levnadskostnader. Någon gång hade dock så skett, då vederbörande haft onormalt höga kostnader vid arbete å annan ort, exempelvis då inackordering betalats å pensionat e. d. Avdrag hade däremot icke ansetts kunna medgivas för klädslit eller matsäck eller behov av större livsmedelsransoner, då kostnaderna härför ansetts hänförliga till icke avdragsgilla levnadskostnader.

De extra kostnaderna för kost med hänsyn till skogsarbetets krävande natur vore enligt landskamrerarens mening hänförliga till icke avdragsgilla levnadskostnader. Ändrade bestämmelser i detta hänseende torde knappast kunna taga sikte på viss yrkesgrupp.

Landskamreraren i Jämtlands län har åberopat ett av taxeringsintendenten i länet avgivet yttrande, varav framginge bland annat, att avdrag för fördyrade levnadskostnader beträffande gifta arbetare (och med dem likställda arbetare med eget hushåll) medgäves med 1 kr. å 1:50 per dygn, samt att för ogift arbetare, som vistats utom hemorten exempelvis för skogsarbete under längre och kortare perioder, avdrag för fördyrade levnadskostnader i regel ansetts icke böra ifrågakomma.

Landskamreraren i Norrbottens län har anfört, att därest icke särskilda omständigheter förelåge avdrag beviljades med 2 kronor per dag för gift skogsarbetares fördyrade kostutgifter vid bortovaro för skogsarbete å sådant avstånd från hemmet att han där icke kunnat övernatta. Med gift skogsarbetare likställdes ogift arbetare, som hade eget hushåll. För ogifta arbetare utan eget hushåll medgäves icke avdrag. Vid beräkningen av kostavdraget hade skälig hänsyn tagits till det förhållandet, att skogsarbetare på grund av skogsarbetets natur krävde kraftig och närande kost. Däremot torde avdraget icke inkludera någon gottgörelse för särskild med hänsyn till skogsarbetets art behövlig utrustning. Därest yrkande om sådant särskilt avdrag framställdes, torde detsamma komma att förvägras. Utgift för arbetskläder vore nämligen normalt levnadskostnader.

Enligt landskamrerarens åsikt vore några särbestämmelser i fråga om skogsarbetares och med dem jämförliga arbetargrupperns rätt till avdrag för fördyrade levnadskostnader varken behövliga eller lämpliga. Anvisningarna till 33 § kommunalskattelagen vore fullt klara beträffande denna avdragsrätt och storleken av avdragen måste i princip vara beroende av omständigheterna i de enskilda fallen. Ur praktisk synpunkt torde ett bestämt avdragsbelopp per dag böra fastställas av vederbörande prövningsnämnd och enhetliga principer härvidlag torde kunna åstadkommas genom att frågan diskuterades vid något landskamrerarmöte.

I två till utskottet inkomna skrifter, den ena från *Uddeholms distrikt av svenska skogs- och flottningsarbetareförbundet* och den andra från *Torneålvens distrikt* av samma förbund, har hemställts om bifall till motionen.

Utskottet.

I förevarande motion har yrkats skrivelse till Kungl. Maj:t med hemställan om förslag till sådan ändring av gällande beskattningsregler, att skogsarbe-

tare och med dem jämförliga arbetargrupper tillförsäkras rätt till avdrag för vissa fördyrade levnadskostnader.

Såsom framgår av den ovan lämnade redogörelsen har frågan om rätt till avdrag för fördyrade levnadskostnader vid vistelse utom hemmet varit föremål för riksdagens uppmärksamhet år 1944, då på hemställan av samma års bevillningsutskott riksdagen avlog ett motionsvis framställt yrkande om sådan komplettering av bestämmelserna om denna avdragsrätt, att ensamstående personer, som haft arbete å annan ort än hemorten, kunde erhålla skäliga avdrag för fördyrade omkostnader. Utskottet framhöll därvid, att det i motionen berörda spörsmålet vore en ren tillämpningsfråga.

Beträffande det i den nu föreliggande motionen framställda yrkandet, att skogsarbetare och med dem likställda arbetargrupper borde genom förtydligande av kommunalskattelagens avdragsbestämmelser medgivas en oomtvistlig rätt till avdrag för ökade levnadskostnader, vill utskottet framhålla, att skäliga avdragsbelopp i ifrågavarande hänseende givetvis böra medgivas vid taxeringen.

Av till utskottet inkomna yttranden över motionen från landskamrerarna i vissa län framgår, att anstalter vidtagits för att uppnå likformighet vid avdragsrättens tillämpning inom vederbörande län genom angivande i provningsnämndens anvisningar bland annat av visst avdragsbelopp per dag vid bortovaro från hemmet till följd av skogsarbete och därmed jämförligt arbete. De avdragsnormer, som förordats av provningsnämnderna, utvisa emellertid, att vissa ojämnheter de olika länen emellan föreligga.

Enligt utskottets uppfattning är det önskvärt, att de föreliggande ojämnheterna i fråga om avdragsrätten elimineras i den utsträckning detta kan ske. Gällande bestämmelser inrymma otvivelaktigt möjlighet för taxeringsmyndigheterna att medgiva skäliga avdrag beträffande i motionen berörda skattskyldiga. Då dessa ojämnheter genom den förevarande motionen och detta betänkande ånyo blivit påtalade, antager utskottet, att, på sätt landskamreraren i Norrbottens län ifrågasatt, frågan om användande av mera enhetliga normer i detta hänseende kommer att ägnas uppmärksamhet vid ett landskamrerarmöte. Därvid förutsätter utskottet, att vid fastställande av mera enhetliga avdragsnormer erforderligt utrymme lämnas för beaktande av föreliggande lokala förhållanden.

Under åberopande av vad sålunda anförts får utskottet hemställa,

att motionen II: 27 av herr Holmberg m. fl. angående ändring av kommunalskattelagens bestämmelser om rätt för skogsarbetare m. fl. till avdrag för vissa fördyrade levnadskostnader icke måtte föranleda någon riksdagens åtgärd.

Stockholm den 4 april 1946.

På bevillningsutskottets vägnar:

A. J. BÄRG.

Närvarande: se under betänkandet nr 26.